

Vergaderjaar 2019–2020

35 350 IX

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB) en de begrotingsstaat van Nationale Schuld (IXA) voor het jaar 2019 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2019 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB);
2. de begrotingsstaat inzake de Nationale Schuld (IXA).

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Financiën,
W.B. Hoekstra

B. BEGROTINGSTOELICHTING

De departementale begroting

1. Leeswijzer

De voorliggende suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de eerste suppletoire begroting 2019 van het Ministerie van Financiën (IXB) en de Nationale Schuld (IXA).

In hoofdstuk 2 zijn de overzichten opgenomen met de belangrijkste mutaties (mutaties groter of gelijk aan € 20 mln.): in paragraaf 2.1 voor artikel 1 t/m 10 van IXB en in paragraaf 2.2 voor artikel 11 en 12 van IXA.

Hoofdstuk 3 bevat per beleidsartikel een budgettaire tabel. Conform de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) worden per artikel de mutaties die groter of gelijk zijn aan de ondergrenzen in de onderstaande staffel (tabel 1) toegelicht. Vanwege de staffel kan de som van de toegelichte mutaties afwijken van de totale mutatie op het artikel.

Tabel 1: Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

Beleidsmatige mutaties zijn het gevolg van nieuw beleid. Technische mutaties zijn het gevolg van bestaand beleid (bijvoorbeeld overboekingen en ramingsbijstellingen).

De toelichting op de mutatie van de belastingontvangsten is in de Najaarsnota opgenomen.

2. Belangrijkste mutaties van de begrotingsstaten IXB en IXA

De belangrijkste mutaties worden in de onderstaande tabellen weergegeven en daarna toegelicht. De uitgebreide toelichting is, zoals boven opgemerkt, opgenomen in hoofdstuk 3.

2.1 Overzicht belangrijkste suppletoire verplichtingen-, uitgaven- en ontvangstenmutaties IXB

In onderstaande tabel worden de belangrijkste suppletoire verplichtingenmutaties weergegeven.

Tabel 1: Belangrijkste suppletoire verplichtingenmutaties 2019 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Artikel- nummer	Verplich- tingen 2019
Vastgestelde begroting 2019		19.766.938
Stand 1° suppletoire begroting 2019		21.150.133
Belangrijkste suppletoire mutaties:		
1) Verplichtingen Belastingdienst	1	400.074
2) Verplichtingen Financieringsactiviteiten publiek-private sector	3	496.798
3) Verplichtingen Exportkredietverzekeringen, -garanties en investeringsverzekeringen	5	- 5.998.348

	Artikel- nummer	Verplich- tingen 2019
Overige mutaties		89.364
Stand 2^e suppletoire begroting 2019		16.138.021

Toelichting

1. Verplichtingen Belastingdienst: Per saldo wordt het verplichtingenbudget op artikel 1 Belastingen met ca. € 400 mln. opgehoogd. De voornaamste oorzaak van de mutatie is een ophoging van de verplichtingen met ca. € 240 mln. behorend bij hogere kasuitgaven in 2019. Een andere belangrijke oorzaak is dat er afgelopen maanden verbeteracties zijn uitgevoerd naar aanleiding van de onvolkomenheid verplichtingenbeheer Belastingdienst om het verplichtingenbeheer structureel op orde te brengen. Dit heeft geleid tot een eenmalige correctie in de verplichtingen met ca. € 140 mln. in 2019.
2. Verplichtingen Financieringsactiviteiten publiek-private sector: Dit betreft de verplichtingen van de hogere kasuitgaven voor TenneT, Invest-NL en staatsdeelnemingen. Bij de eerste suppletoire begroting is reeds een verplichting van € 94 mln. opgenomen voor de schikking van de Alawwal Bank. Hierdoor stijgen de verplichtingen (+ € 474,8 mln.) minder hard dan de uitgaven (+ € 568,8 mln.).
3. Verplichtingen Exportkredietverzekeringen, -garanties en investeringsverzekeringen: Voor de ekv-faciliteit kan jaarlijks voor € 10 mld. aan nieuwe verplichtingen worden aangegaan. Gegeven de huidige realisatie van het aantal afgesloten exportkredietverzekeringen is ca. € 4 mld. de meest realistische inschatting. Dit leidt tot een negatieve verplichtingenmutatie van ca. € 6 mld.

In onderstaande tabel worden de belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties weergegeven.

Tabel 2: Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2019 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Artikel- nummer	Uitgaven 2019
Vastgestelde begroting 2019¹		8.278.624
Stand 1^e suppletoire begroting 2019		8.652.905
Belangrijkste suppletoire mutaties:		
1) Inhuur externen	1, 8, 9	48.516
2) Belasting- en invorderingsrente	1	90.000
3) Loon- en prijsbijstelling	1	72.301
4) Kapitaalinjectie Invest-NL	3	50.000
5) Uitvoeringskosten staatsdeelnemingen	3	136.000
6) Kapitaaluitbreiding TenneT	3	410.000
7) Bijstelling btw-compensatiefonds	6	226.693
8) Distributie loon- en prijsbijstelling	10	- 103.748
Overige mutaties		3.744
Stand 2^e suppletoire begroting 2019		9.586.411

¹ Inclusief incidentele suppletoire begroting (ISB) 2019. Kamerstukken II 2018–2019, 35 148, nr. 2

Toelichting

1. Inhuur externen: de uitgaven voor externe inhuur zijn Financiën breed hoger dan voorzien. Dit wordt veroorzaakt door een onderbezetting op eigen personeel, waardoor meer externe inhuurkrachten zijn ingezet, voornamelijk op het gebied van beheer en onderhoud van ICT. De hogere uitgaven worden ook verklaard door meer externe

- inhuur bij de Belastingtelefoon om het toenemende aantal gesprekken op te vangen.
2. Belasting- en invorderingsrente: de uitgaven voor belasting- en invorderingsrente zijn naar verwachting ca. € 90 mln. hoger. Dit is met name het gevolg van hogere belastingteruggaven en -verminderingen waarover rente moet worden vergoed en vanwege gewijzigde verdeelsleutels met sociale fondsen, die ertoe leiden dat een groter deel van de rente-uitgaven wordt verantwoord op begroting IX.
 3. Loon en prijsbijstelling: Het grootste gedeelte van de toegekende loon- en prijsbijstelling is van artikel 10 (Nog onverdeeld) uitgedeeld aan artikel 1 Belastingen.
 4. Kapitaalinjectie Invest-NL: naar verwachting zal Invest-NL N.V. eind 2019 worden opgericht. Verspreid over enkele jaren ontvangt Invest-NL N.V. een kapitaalinjectie ter waarde van € 1,7 mld. Hiervan wordt € 50 mln. in 2019 overgeheveld.
 5. Uitvoeringskosten staatsdeelnemingen: de post «uitvoeringskosten staatsdeelnemingen» stijgt met € 136 mln. Dit komt met name doordat de schikkingsovereenkomst¹ als gevolg van de fusie tussen Alawwal Bank en de Saudi British Bank naar verwachting in 2019 zal worden afgewikkeld.
 6. Kapitaalinjectie TenneT: dit betreft een kapitaalinjectie van € 410 mln. aan het Nederlandse deel van TenneT. Deze kapitaalstorting is een verplichting geworden voor de Nederlandse staat nadat gebleken is dat TenneT aanvullende middelen nodig heeft voor behoud van de kredietwaardigheid². In de Kamerbrief Toekomstvisie TenneT is toegezegd dat het parlement bij de tweede supplettoire begroting 2019 nader geïnformeerd wordt over de wijze van verwerking van deze betaling. Het overleg met Eurostat is bij het opstellen van deze tweede supplettoire begroting nog gaande. De betaling van de 410 mln. vindt dan ook, conform de eerdere tranches, plaats als een uitgave die niet relevant is voor het uitgavenplafond.
 7. Bijstelling btw-compensatiefonds: Dit betreft de jaarlijkse bijstelling van de raming van het btw-compensatiefonds (BCF). Als gevolg van overhevelingen van budget van ministeries naar decentrale overheden, wordt een bedrag zonder btw in het gemeente- of provinciefonds gestort. Het geraamde btw-deel wordt in het BCF gestort. Gemeentes en provincies kunnen de betaalde btw daarna weer terugvragen bij BCF (+ € 226,7 mln.). Tegenover deze extra uitgaven staan gelijke ontvangsten.
 8. Distributie loon- en prijsbijstelling: de loon- en prijsbijstelling wordt verdeeld binnen de begroting.

In onderstaande tabel worden de belangrijkste supplettoire ontvangstenmutaties weergegeven.

Tabel 3: Belangrijkste supplettoire ontvangstenmutaties 2019 (Tweede supplettoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Ontvangsten 2019
Vastgestelde begroting 2019		158.920.430
Stand 1° supplettoire begroting 2019		159.410.554
Belangrijkste supplettoire mutaties:		
1) Belastingontvangsten	1	1.678.035
2) Belasting- en invorderingsrente	1	133.890
3) Doorbelasten kosten vervolging	1	28.954
4) Dividenden en afdrachten staatsdeelnemingen	3	566.000
5) Ontvangsten btw-compensatiefonds	6	226.693

¹ Kamerstukken II 2018–2019, 31 789, nr. 96.

² Kamerstukken II 2018–2019, 28 165, nr. 305.

	Artikel- nummer	Ontvangsten 2019
Overige mutaties		- 25.134
Stand 2^e suppletoire begroting 2019		162.018.992

Toelichting

1. Belastingontvangsten: in de Najaarsnota 2019 worden de mutaties van de belastingontvangsten toegelicht.
2. Belasting- en invorderingsrente: dit is met name het gevolg van hogere belastingaanslagen waarover rente moet worden betaald en de gewijzigde verdeelsleutels met de sociale fondsen die ertoe leiden dat een groter deel van de renteontvangsten wordt verantwoord op de begroting IX.
3. Doorbelasten kosten vervolging: de aan burgers en bedrijven doorbelaste kosten van vervolging, die voortkomen uit het niet betalen van belasting, vallen hoger uit. Dit wordt veroorzaakt door een stijging van het aantal invorderingsmaatregelen (zoals aanmaningen) bij de Belastingdienst.
4. Dividenden en afdrachten staatsdeelnemingen: de omvang van de niet-belastingontvangsten die gemoeid zijn met de verkoop van de aandelen die de Staat heeft in Saudi British Bank (SABB) wordt ingeschat op ca. € 546 mln. De overige € 20 mln. betreft een verhoging van de dividendenraming.
5. Ontvangsten btw-compensatiefonds: Dit betreft de jaarlijkse bijstelling van de raming van het btw-compensatiefonds. Zie hiervoor toelichting bij tabel 2 belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2019.

2.2 Overzicht belangrijkste suppletoire uitgaven- en ontvangstenmutaties IXA

In de onderstaande tabel worden de belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties (mutaties groter of gelijk aan € 25 mln.) weergegeven.

Tabel 4: Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2019 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Artikel	Uitgaven 2019
Vastgestelde begroting 2019		37.186.983
Stand 1^e suppletoire begroting 2019		36.908.075
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) Aflossing vaste schuld	11	151.000
2) Mutatie vlottende schuld	11	2.290.000
3) Verstrekte leningen	12	100.000
Overige mutaties		- 30.234
Stand 2^e suppletoire begroting 2019		39.418.841

Toelichting

1. Aflossing vaste schuld: de aflossingen zijn toegenomen doordat de leningen met een vervaldatum in 2020 vervroegd zijn afgelost in 2019.
2. Mutatie vlottende schuld: als gevolg van het oplopende begrotingsoverschot zal de omvang van de vlottende schuld in 2019 naar verwachting niet oplopen maar kleiner worden. Daarom is de mutatie op de vlottende schuld niet langer geraamd als een ontvangst

(instroom van middelen als gevolg van extra lenen), maar als een uitgave.

3. Verstrekte leningen: de verstrekte leningen zijn toegenomen door gewijzigde inzichten in het leenbedrag van agentschappen en RWT's.

In de onderstaande tabel worden de belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties weergegeven.

Tabel 5: Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2019 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Artikel	Ontvangsten 2019
Vastgestelde begroting 2019		33.671.966
Stand 1^e suppletoire begroting 2019		37.318.156
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) Rentebaten vlottende schuld	11	- 25.000
2) Mutatie vlottende schuld	11	- 3.456.000
3) Mutaties in rekening-courant en deposito's	12	44.000
Overige mutaties		44.946
Stand 2^e suppletoire begroting 2019		33.926.102

Toelichting

1. Rentebaten vlottende schuld: de rentebaten op de vlottende schuld zijn gedaald als gevolg van wijzigingen in de omvang van de kortlopende schuld en de hoogte van de korte rente. De raming van de rentebaten op de vlottende schuld is € 10 mln. hoger uitgevallen als gevolg van wijzigingen in de omvang van de kortlopende schuld en de hoogte van de korte rente. Daarnaast vallen de rentebaten € 35 mln. lager uit als gevolg van een juridisch geschil over de betaling van negatieve rentebedragen waarover de Kamer reeds is geïnformeerd³. De staat is daarbij in het ongelijk gesteld met als gevolg dat eerder geraamde rentebaten niet meer ontvangen zullen worden.
2. Mutatie vlottende schuld: als gevolg van het oplopende begrotingsoverschot zal de omvang van de vlottende schuld in 2019 naar verwachting niet oplopen maar kleiner worden. De post «mutatie vlottende schuld» wordt door deze mutatie aan de ontvangstenkant op nul gezet. De post wordt nu aan de uitgavenkant geraamd.
3. Mutaties in rekening-courant en deposito: de mutaties in rekening-courant en deposito's worden veroorzaakt door de uitgaven en ontvangsten van de deelnemers van het schatkistbankieren

3. Uitgebreide toelichting op mutaties met een tabel per begrotingsartikel

Dit hoofdstuk bevat de uitgebreide toelichting met een tabel «budgettaire gevolgen van beleid» per begrotingsartikel van begroting IX. Hierbij worden tenminste de mutaties op instrumentniveau conform de eerdergenoemde ondergrenzen RBV toegelicht.

De mutaties kunnen zowel beleidsmatig als technisch (bijvoorbeeld overboekingen en ramingsbijstellingen) van aard zijn. De toelichting op de mutatie van de belastingontvangsten is in de Najaarsnota 2019 opgenomen.

³ Kamerstukken II 2018–2019, 35 300-IX, nr. 7.

Artikel 1 Belastingen

Tabel 6: Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 1 Belastingen (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Vastge- stelde begroting	Stand 1e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoe- nennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Verplichtingen	2.716.883	2.842.918	83.874	316.200	3.242.992
Uitgaven (1) + (2)	2.776.428	2.902.832	83.874	155.741	3.142.447
(1) Programma-uitgaven <i>waarvan juridisch verplicht</i>	407.952	486.866 <i>73,0%</i>	10.996	103.887	601.749 <i>95,0%</i>
Bekostiging	4.178	4.178	2.000	0	6.178
Overige bekostiging	4.161	4.161	2.000	0	6.161
Overige programma-uitgaven	17	17	0	0	17
Garanties	245	245	0	100	345
Proces risico's	245	245	0	100	345
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	6.514	13.228	1.680	483	15.391
Waarderingskamer	1.925	1.925	28	82	2.035
Kadaster	1.971	1.971	0	401	2.372
Kamer van Koophandel	2.618	2.618	1.652	0	4.270
Overige bijdrage ZBO's/RWT's	0	6.714	0	0	6.714
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	175	175	262	5.900	6.337
Internationale Douaneraad	175	175	0	0	175
Overige internationale organisaties	0	0	262	5.900	6.162
Opdrachten	292.853	259.492	6.488	- 8.880	257.100
ICT opdrachten	195.395	196.615	6.545	- 9.680	193.480
Overige opdrachten	97.458	62.877	- 57	800	63.620
Bijdrage agentschappen	31.197	99.548	566	16.284	116.398
Logius	31.007	99.358	566	12.784	112.708
CIBG	190	190	0	0	190
Bijdrage overige agentschappen	0	0	0	3.500	3.500
Rente	72.790	110.000	0	90.000	200.000
Belasting- en invorderingsrente	72.790	110.000	0	90.000	200.000
(2) Apparaatsuitgaven	2.368.476	2.415.966	72.878	51.854	2.540.698
waarvan: Uitvoering fiscale wet- en regelgeving en douanetaken Caribisch Nederland	13.000	13.000	0	0	13.000
Personele uitgaven	2.051.262	2.077.363	66.206	42.237	2.185.806
waarvan: Eigen personeel	1.828.176	1.841.483	64.821	196	1.906.500
waarvan: Inhuur externen	215.370	228.164	1.385	40.541	270.090
waarvan: Overig Personeel	7.716	7.716	0	1.500	9.216
Materiële uitgaven	317.214	338.603	6.672	9.617	354.892
waarvan: ICT	23.083	14.827	5.434	0	20.261
waarvan: Bijdrage SSO's	166.230	192.992	2.858	3.840	199.690
waarvan: Overige	127.901	130.784	- 1.620	5.777	134.941
Ontvangsten (3) + (4)	154.158.692	153.876.903	1.723.005	144.206	155.744.114
(3) Programma-ontvangsten	154.127.662	153.743.325	1.717.496	138.806	155.599.627
waarvan: Belastingontvangsten	153.306.358	152.822.811	1.717.496	- 39.461	154.500.846
Rente	418.900	503.110	0	133.890	637.000
Belasting- en invorderingsrente	418.900	503.110	0	133.890	637.000
Boetes en schikkingen	204.577	204.577	0	15.423	220.000
Ontvangsten boetes en schikkingen	204.577	204.577	0	15.423	220.000
Bekostiging	197.827	212.827	0	28.954	241.781
Kosten vervolging	197.827	212.827	0	28.954	241.781

	Vastgestelde begroting	Stand 1e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
(4) Apparaatsontvangsten	31.030	133.578	5.509	5.400	144.487

Toelichting

Verplichtingen

Verplichtingen (+ € 400,1 mln.)

Per saldo wordt het verplichtingenbudget met € 400,1 mln. opgehoogd. De voornaamste oorzaken van de mutatie zijn:

- Een ophoging van de verplichtingen met € 239,6 mln. behorend bij hogere kasuitgaven in 2019 (zie hiervoor de toelichting onder het kopje uitgaven).
- De afgelopen maanden zijn vele verbeteracties uitgevoerd naar aanleiding van de onvolkomenheid verplichtingenbeheer Belastingdienst om het verplichtingenbeheer structureel op orde te brengen. Dit betreft onder andere het boeken van contracten waarvan de precieze omvang vooraf nog niet bekend is. Daarnaast worden de meerjarige contracten direct bij het aangaan van het contract als verplichting geboekt voor de hele looptijd van het contract (tenzij het langer is dan 5 jaar). Deze herstelacties hebben geleid tot een eenmalige correctie in de verplichtingen met ca. € 140 mln. in 2019. Nog niet alle verbeteringsacties zijn afgerond. Hierdoor zitten er nog onzekerheden in de verwachte verplichtingenstand.

Uitgaven

De uitgaven zijn in totaal gestegen met € 239,6 mln., waarmee ook de ophoging van de verplichtingen samenhangt. De belangrijkste oorzaken van de stijging van de uitgaven worden hieronder vermeld.

Bijdrage agentschappen (+ € 16,9 mln.)

Per saldo is het budget voor de bijdrage agentschappen opgehoogd met € 16,9 mln. Dit betreft met name mutaties bij Logius (per saldo € 12,8 mln.). Voor de jaaropdracht Logius voor de ICT-dienstverlening wordt in december het eerste kwartaal van 2020 bevoorschot (€ 23,3 mln.). Daarentegen zijn er lagere uitgaven bij Logius omdat de aanbesteding één jaar is vertraagd (– € 4 mln.), omdat de eindafrekening over 2018 lager is uitgevallen dan verwacht (– € 4 mln.) en vanwege diverse kleine mutaties (– € 2,5 mln.).

Belasting- en invorderingsrente (+ € 90 mln.)

De uitgaven voor de belasting- en invorderingsrente zijn naar verwachting ca. € 90 mln. hoger. Dit is met name het gevolg van hogere belastingteruggaven en -verminderingen waarover rente moet worden vergoed en vanwege gewijzigde verdeelsleutels met de sociale fondsen, die ertoe leiden dat een groter deel van de rente-uitgaven wordt verantwoord op begroting IX.

Personele uitgaven (+ € 108,4 mln.)

Per saldo is het budget voor de personele uitgaven opgehoogd met € 108,4 mln. De voornaamste oorzaken van deze mutaties zijn:

- De toegekende loonbijstelling voor personele uitgaven (€ 60,6 mln.) is van artikel 10 (Nog onverdeeld) uitgedeeld aan artikel 1 (Belastingen).
- De personele uitgaven zijn als gevolg van de stijging van de middel-loonsom, de cao-afspraken en de stijging van de ABP-premies in totaal € 7 mln. hoger dan de ontvangen loonbijstelling.
- De ICT-organisatie, heeft, mede als gevolg van onderbezetting op eigen personeel, meer externen ingehuurd (€ 35 mln.) dan oorspronkelijk voorzien om het ICT-portfolio uit te voeren. Daarnaast is bij de Belastingtelefoon meer gebruikgemaakt van uitzendkrachten in plaats van eigen personeel (€ 12,3 mln.). Verder is er incidenteel extra inhuur om de bezwaren inkomensheffing (€ 4,6 mln.) weg te werken en is er extra inhuur voor de herstelkosten voor de Wet op het Kindgebonden budget in 2019 (€ 2 mln.).
- De in de eerste suppletoire begroting 2019 aan de Financiënbegroting beschikbaar gestelde middelen voor de aanpak van witwassen, fraudebestrijding en ondermijning (w.v. € 0,9 mln. in 2019) zijn overgeheveld naar artikel 1 (Belastingen) en artikel 9 (Douane).
- In het kader van Beheerst Vernieuwen zijn middelen beschikbaar gesteld om projecten uit te voeren. In de planning blijkt nu dat projecten later van start kunnen gaan dan eerder aangenomen (- € 19,9 mln.). De Tweede Kamer is in mei reeds geïnformeerd over het feit dat bij het ICT-portfolio Belastingdienst de vraag het aanbod overstijgt. Bij de prioritering is er toen besloten om beheer en onderhoud en wetgeving te prioriteren boven modernisering en vernieuwing⁴.

Materiële uitgaven (+ € 16,3 mln.)

De materiële uitgaven zijn naar verwachting € 16,3 mln. hoger. Dit wordt met name verklaard door de toegekende prijsbijstelling voor materiële uitgaven (€ 5,6 mln.) die van artikel 10 (Nog onverdeeld) uitgedeeld is aan artikel 1 (Belastingen). Verder zijn er hogere materiële uitgaven als gevolg van investeringen voor facilitaire en huisvestingszaken (€ 9,5 mln.), als gevolg van het leveren van meer facilitaire diensten aan andere overheidspartijen conform rijksbrede afspraken (€ 2,2 mln.) en diverse kleine mutaties (4,2 mln.). De uitgaven vallen lager uit vanwege de vertraging van de aanbesteding van een nieuw uniform voor medewerkers van de Douane (- € 5,2 mln.), waarvan uitgaven in 2020 zullen plaatsvinden.

Ontvangsten

Belastingontvangsten (€ 1.678,0 mln.)

In de Najaarsnota 2019 worden de mutaties van de belastingontvangsten toegelicht. De aansluiting met de bedragen in de begrotingstoelichting (artikel 1 Belastingen, tabel budgettaire gevolgen van beleid) ziet er als volgt uit:

⁴ Kamerstuk 2018/2019, 31 066, nr. 486.

Tabel 7: Belastingontvangsten (Bedragen x € 1.000)

	Vastge- stelde begroting 2019 (1)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3)	Stand 2 ^e suppletoire begroting (4) = (2)+(3)
Totaal belastingontvangsten	189.125.265	189.671.878	2.201.816	191.873.694
-/- Afdracht Gemeentefonds	30.147.959	31.159.692	217.335	31.377.027
-/- Afdracht Provinciefonds	2.407.659	2.419.388	79.753	2.499.141
-/- Afdracht BES-fonds	38.279	42.805	0	42.805
-/- Belastingontvangsten artikel 6 Btw-compensatiefonds	3.225.010	3.227.182	226.693	3.453.875
Belastingontvangsten artikel 1 Belastingen	153.306.358	152.822.811	1.678.035	154.500.846

Rente (+ € 133,9 mln.)

De ontvangsten voor de belasting- en invorderingsrente zijn naar verwachting ca. € 133,9 mln. hoger. Dit is met name het gevolg van hogere belastingaanslagen waarover rente moet worden betaald en van gewijzigde verdeelsleutels met de sociale fondsen, die ertoe leiden dat een groter deel van de renteontvangsten wordt verantwoord op begroting IX.

Boetes en schikkingen (+ € 15,4 mln.)

De boeteontvangsten zijn naar verwachting ca. € 15,4 mln. hoger. Dit is met name het gevolg van een toename van het aantal verzuimboetes en van gewijzigde verdeelsleutels met de sociale fondsen, die ertoe leiden dat een groter deel van de boeteontvangsten wordt verantwoord op begroting IX.

Bekostiging (+ € 29,0 mln.)

Aan belastingschuldigen worden de kosten doorberekend van invorderingsmaatregelen (aanmaning, dwangbevel, beslaglegging, enz.). Op basis van de realisatiecijfers van de afgelopen maanden en de verwachtingen voor de komende maanden wordt de raming van de verwachte ontvangsten voor kosten vervolging opwaarts bijgesteld. Dit wordt veroorzaakt door een stijging van het aantal invorderingsmaatregelen (zoals aanmaningen).

Apparaatsontvangsten (+ € 10,9 mln.)

De apparaatsontvangsten zijn naar verwachting € 10,9 mln. hoger. Dit komt onder andere door het leveren van diensten aan Inspectie SZW (6,2 mln.) op het gebied van ICT en het leveren van facilitaire diensten aan andere overheidspartijen (€ 5,2 mln.).

Artikel 2 Financiële markten**Tabel 8: budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 2 Financiële markten (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)**

	Vastgestelde begroting	Stand 1e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Verplichtingen	25.023	24.019	2.741	- 2.824	23.936
<i>waarvan garantieverplichtingen</i>					
Garantie DGS BES	0	- 4.000	0	0	- 4.000
Garantie schatkistbankieren AFM	0	3.000	0	0	3.000

	Vastgestelde begroting	Stand 1e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Uitgaven	25.023	25.019	2.741	- 2.824	24.936
<i>waarvan juridisch verplicht</i>		<i>86,2%</i>			<i>92,4%</i>
Subsidies	436	0	0	0	0
Vakbekwaamheid	436	0	0	0	0
Bekostiging	10.602	10.059	- 713	- 1.909	7.437
Accountantskamer	1.459	1.459	- 9	- 223	1.227
Muntcirculatie	8.893	8.300	- 800	- 2.000	5.500
Afname munten in circulatie	0	0	0	0	0
IMVO Convenanten	150	0	0	0	0
Overig	100	300	96	314	710
Garanties	1.875	1.875	0	0	1.875
Dotatie begrotingsreserve DGS BES	1.000	1.000	0	0	1.000
Dotatie begrotingsreserve NHT	875	875	0	0	875
Opdrachten	6.293	6.238	1.916	200	8.354
Wijzer in geldzaken	1.383	1.438	116	150	1.704
Vakbekwaamheid	4.910	4.500	0	0	4.500
Overig	0	300	1.800	50	2.150
Bijdrage aan ZBO's en RWT's	5.417	6.407	1.538	- 1.095	6.850
Bijdrage AFM BES-toezicht	405	605	0	0	605
Bijdrage DNB toezicht & DGS BES	1.300	2.100	0	0	2.100
Bijdrage FEC	2.927	2.927	288	0	3.215
Bijdrage Toezicht en Handhaving MIF	260	250	- 250	0	0
Bijdrage PSD II	525	525	0	- 195	330
Overig	0	0	1.500	- 900	600
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	400	440	0	- 20	420
Caribbean Financial Action Taskforce	20	20	0	- 20	0
IASB	380	420	0	0	420
Ontvangsten	7.441	9.611	163	- 410	9.364
Bekostiging	2.600	2.000	0	0	2.000
Ontvangsten muntwezen	2.600	2.000	0	0	2.000
Opdrachten	0	1.111	0	114	1.225
Wijzer in geldzaken	0	1.111	0	114	1.225
Overig	4.841	6.500	163	- 524	6.139

Toelichting

Uitgaven en verplichtingen

Muntcirculatie (- € 2,8 mln.)

In 2019 zijn er minder munten geproduceerd en geslagen dan verwacht. In tegenstelling tot het jaar ervoor was het in 2019 onder andere niet nodig om muntstukken van 20 cent te slaan. Daarvan zijn er op dit moment al voldoende in omloop.

Overige opdrachten (+ € 1,85 mln.)

De budgetten voor de afwikkeling van SNS Reaal N.V. (SRH) worden overgeheveld van artikel 3 naar artikel 2 van de begroting, omdat de budgetverantwoordelijkheid hiervan valt onder artikel 2.

Artikel 3 Financieringsactiviteiten publiek-private sector

Tabel 9: Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 3 Financieringsactiviteiten publiek-private sector (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting	Stand 1e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Verplichtingen	760.104	959.495	45.020	451.778	1.456.293
<i>waarvan garantieverplichtingen</i>					
Garantie DNB Winstafdracht	0	0	0	0	0
Garanties en vrijwaringen staatsdeelnemingen	0	0	0	0	0
<i>waarvan betalingsverplichtingen</i>					
Schikking Alawwal Bank	0	94.000	0	42.000	136.000
Overige betalingsverplichtingen	760.104	865.495	45.020	409.778	1.320.293
Uitgaven	1.038.446	1.144.312	45.020	545.778	1.735.110
<i>waarvan juridisch verplicht</i>		<i>99,4%</i>			<i>100%</i>
Vermogensverschaffing	1.024.396	1.024.396	50.000	410.000	1.484.396
Kapitaalinjectie TenneT	280.000	280.000	0	410.000	690.000
Kapitaalinjectie Invest-NL	0	0	50.000	0	50.000
Verwerving vermogenstitels	744.396	744.396	0	0	744.396
Vermogensonttrekking	0	100.000	0	0	100.000
Afdrachten Staatsloterij	0	100.000	0	0	100.000
Bijdragen aan ZBO's en RWT's	5.000	5.000	- 230	0	4.770
NLFI	5.000	5.000	- 230	0	4.770
Garanties	4.850	4.820	0	0	4.820
Regeling BF	50	20	0	0	20
Dotatie begrotingsreserve TenneT	4.800	4.800	0	0	4.800
Opdrachten	4.200	10.096	- 4.750	135.778	141.124
Uitvoeringskosten staatsdeelnemingen	4.200	5.750	- 3.750	136.000	138.000
Opstart Invest-NL	0	4.346	- 1.000	- 222	3.124
Ontvangsten	1.204.300	2.012.448	23.154	546.000	2.581.602
Vermogensonttrekking	1.195.000	2.002.000	20.790	546.000	2.568.790
Dividend en afdrachten staatsdeelnemingen	1.064.000	1.725.000	20.000	546.000	2.291.000
Afdrachten Staatsloterij	0	100.000	0	0	100.000
Winstafdracht DNB	131.000	177.000	790	0	177.790
<i>waarvan: Griekse inkomsten ANFA</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>waarvan: Griekse inkomsten SMP</i>	<i>14.250</i>	<i>34.250</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>34.250</i>
Bijdragen aan ZBO's en RWT's	4.500	4.500	2.364	0	6.864
NLFI	4.500	4.500	2.364	0	6.864
Garanties	4.800	4.800	0	0	4.800
Premieontvangsten garantie TenneT	4.800	4.800	0	0	4.800
Opdrachten	0	1.148	0	0	1.148
Terug te vorderen kosten staatsdeelnemingen	0	1.148	0	0	1.148

Toelichting

Verplichtingen

Verplichtingen (+ € 496,8 mln.)

Dit betreffen de verplichtingen van onderstaande kasuitgaven (TenneT, Invest-NL en staatsdeelnemingen). Bij de eerste suppletoire begroting is reeds een verplichting van € 94 mln. opgenomen voor de schikking van

de Alawwal Bank. Hierdoor stijgen de verplichtingen (+ € 474,8 mln.) minder hard dan de uitgaven (+ € 568,8 mln.).

Uitgaven

Kapitaalinjectie TenneT (+ € 410 mln.)

Dit betreft een kapitaalinjectie aan het Nederlandse deel van TenneT. In 2016 heeft de Nederlandse staat een kapitaalstorting toegezegd aan het Nederlandse deel van TenneT met een totale omvang van € 1.190 mln.⁵. Dit betreft de vierde en laatste tranche van € 410 mln. Zoals eerder gemeld in de Toekomstvisie TenneT⁶ is deze kapitaalstorting een verplichting geworden voor de Nederlandse staat nadat gebleken is dat TenneT aanvullende middelen nodig heeft voor behoud van de kredietwaardigheid.

Kapitaalinjectie Invest-NL (+ € 50 mln.)

Naar verwachting zal eind 2019 Invest-NL N.V. worden opgericht. Verspreid over enkele jaren ontvangt Invest-NL N.V. een kapitaalinjectie (ter waarde van € 1,7 mld.) waarvan € 50 mln. in 2019 wordt overgeheveld.

Uitvoeringskosten staatsdeelnemingen (+ € 132,3 mln.)

De post «uitvoeringskosten staatsdeelnemingen» stijgt met € 132,3 mln. Dit komt met name doordat de schikkingsovereenkomst⁷ als gevolg van de fusie tussen Alawwal Bank en de Saudi British Bank naar verwachting in 2019 zal worden afgewikkeld.

Ontvangsten

Dividenden en afdrachten staatsdeelnemingen (+ € 566 mln.)

De omvang van de niet-belastingontvangsten die gemoeid zijn met de verkoop van de aandelen die de Staat heeft in Saudi British Bank (SABB) wordt ingeschat op ca. € 546 mln. De overige € 20 mln. betreft een verhoging van de raming van de dividenden.

Artikel 4 Internationale financiële betrekkingen

Tabel 10: Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 4 Internationale financiële betrekkingen (Tweede supplettoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting	Stand 1e supplettoire begroting (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting (3)		Stand 2e supplettoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e supplettoire begroting	
Verplichtingen	2.274.076	3.286.033	- 9.001	0	3.277.032
<i>waarvan garantieverplichtingen</i>					
Wereldbank	0	774.871	0	0	774.871
Garantie aan DNB inzake IMF	0	264.493	0	0	264.493
Kredieten EU-betalingsbalanssteun	50.000	50.000	0	0	50.000
EFSM	60.000	60.000	0	0	60.000
AiIB	0	3.125	0	0	3.125
EIB	1.900.425	1.900.425	0	0	1.900.425

⁵ Kamerstukken II 2015–2016, 28 165, nr. 252.

⁶ Kamerstukken II 2019–2020, 28 165, nr. 305.

⁷ Kamerstukken II 2018–2019, 31 789, nr. 96.

	Vastgestelde begroting	Stand 1e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
<i>waarvan betalingsverplichtingen</i>					
Wereldbank	228.940	228.940	- 9.032	0	219.908
Overige betalingsverplichtingen	34.711	4.179	31	0	4.210
Uitgaven	359.220	363.119	31	0	363.150
<i>waarvan juridisch verplicht</i>		99,7%			99,9%
Bijdrage aan internationale organisatie					
Wereldbank	290.722	325.280	0	0	325.280
AIB	33.787	36.139	0	0	36.139
Leningen	33.030	0	0	0	0
Teruggave winsten SMP/ANFA	33.030	0	0	0	0
Opdrachten	1.681	1.700	31	0	1.731
Technische assistentie kiesgroepanden	1.681	1.700	31	0	1.731
Ontvangsten	15.257	12.040	0	- 4.717	7.323
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties					
Ontvangsten IFI's	4.655	4.655	0	- 1.368	3.287
	4.655	4.655	0	- 1.368	3.287
Leningen	10.602	5.385	0	- 3.349	2.036
Renteontvangsten lening Griekenland	10.602	5.385	0	- 3.349	2.036
Terugbetaling lening Griekenland	0	0	0	0	0
Garanties	0	2.000	0	0	2.000
ESM	0	2.000	0	0	2.000

Toelichting

Ontvangsten

Ontvangsten IFI's (- € 1,4 mln.)

De ontvangsten van de Internationale Financiële Instellingen (IFI's), zoals de Wereldbank en de European Investment Bank (EIB), zijn met enige onzekerheid omgeven. Volgens de laatste ramingen van de Wereldbank en de EIB vallen de ontvangsten ultimo dit jaar lager uit dan begroot.

Renteontvangsten lening Griekenland (- € 3,3 mln.)

Vanwege een verlaging van de Euribor rente zijn de renteontvangsten lager dan begroot.

Artikel 5 Exportkredietverzekeringen, -garanties en investeringsverzekeringen

Tabel 11: Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 5 Exportkredietverzekeringen, -garanties en investeringsverzekeringen (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting	Stand 1e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Verplichtingen	10.015.244	10.015.244	0	- 5.998.348	4.016.896
<i>waarvan garantieverplichtingen</i>					
Exportkredietverzekeringen	10.000.000	10.000.000	0	- 6.000.000	4.000.000
<i>waarvan: nieuwe verplichtingen</i>	10.000.000	10.000.000	0	- 6.000.000	4.000.000
<i>waarvan: vervallen verplichtingen</i>	0	0	0	0	0
Uitgaven	83.444	205.244	0	1.652	206.896
<i>waarvan juridisch verplicht</i>		<i>100%</i>			<i>100%</i>
Garanties	68.200	190.000	0	1.602	191.602
Schade-uitkering ekv	68.200	190.000	0	0	190.000
Dotatie begrotingsreserve ekv	0	0	0	0	0
Schade-uitkering Seno-Gom	0	0	0	1.602	1.602
Opdrachten	15.187	15.187	0	0	15.187
Kostenvergoeding Atradius DSB	15.187	15.187	0	0	15.187
Overige	57	57	0	50	107
Overige uitgaven	57	57	0	50	107
Ontvangsten	256.172	218.297	0	- 45.000	173.297
Garanties	256.172	218.297	0	- 45.000	173.297
Premies EKV	77.650	70.244	0	0	70.244
Schaderestituties EKV	178.522	148.053	0	0	148.053
Onttrekking begrotingsreserve EKV	0	0	0	- 45.000	- 45.000

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Verplichtingen (- € 5.998,3 mln.)

Voor de ekv-faciliteit kan jaarlijks voor € 10 mld. aan nieuwe verplichtingen worden aangegaan. Gegeven de huidige realisatie van het aantal afgesloten exportkredietverzekeringen is circa € 4 mld. de meest realistische inschatting. Dit leidt tot een negatieve verplichtingenmutatie van circa € 6 mld.

Schade-uitkering Seno-Gom (+ € 1,6 mln.)

Uit een oude regeling van Seno-Gom is nog een schadebedrag tot betaling gekomen. Het betreft een schadepolis op Gambia.

Ontvangsten

Mutatie begrotingsreserve ekv (- € 45 mln.)

Ontvangen premies worden gestort in de begrotingsreserve, terwijl uitgaven aan definitieve schades op afgesloten polissen en de uitvoeringskosten van Atradius gedekt worden met een onttrekking uit de begrotingsreserve. Het totaal aan schade-uitkeringen in 2019 wordt momenteel geraamd op € 190 mln. Binnen dit totaal komen de voorlopige schade-uitkeringen naar verwachting € 45 mln. hoger uit dan in de 1^e

suppletoire begroting en de definitieve schade-uitkeringen naar verwachting € 45 mln. lager uit. De lagere verwachte schade-uitkeringen op afgesloten dossiers leidt tot een lagere onttrekking uit de begrotingsreserve ekv.

Artikel 6 Btw-compensatiefonds

Tabel 12: Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 6 Btw-compensatiefonds (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting	Stand 1e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Verplichtingen	3.225.010	3.227.182	200.665	26.028	3.453.875
Uitgaven	3.225.010	3.227.182	200.665	26.028	3.453.875
<i>waarvan juridisch verplicht</i>		<i>100%</i>			<i>100%</i>
Bijdragen aan medeoverheden	3.225.010	3.227.182	200.665	26.028	3.453.875
waarvan: bijdragen aan gemeenten	2.821.355	2.822.090	194.015	25.713	3.041.818
waarvan: bijdragen aan provincies	403.655	405.092	6.650	315	412.057
Ontvangsten	3.225.010	3.227.182	200.665	26.028	3.453.875

Toelichting

Verplichtingen, uitgaven en ontvangsten

Bijdragen aan medeoverheden (+ € 226,7 mln.)

Dit betreft de jaarlijkse bijstelling van de raming van het btw-compensatiefonds (BCF). Als gevolg van overhevelingen van budget van ministeries naar decentrale overheden, wordt een bedrag zonder btw in het gemeente- of provinciefonds gestort. Het geraamde btw-deel wordt in het BCF gestort. Gemeentes en provincies kunnen de betaalde btw daarna weer terugvragen bij BCF (+ € 226,7 mln.). Tegenover deze extra uitgaven staan gelijke ontvangsten.

Artikel 9 Douane

Tabel 13: Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 9 Douane (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting	Stand 1e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Verplichtingen	416.151	416.151	- 2.433	- 6.216	407.502
Uitgaven (1) + (2)	416.151	416.151	- 2.433	- 13.216	400.502
(1) Programma-uitgaven	33.129	33.034	- 3.244	- 3.910	25.880
<i>waarvan juridisch verplicht</i>		<i>57%</i>			<i>95%</i>
Opdrachten	31.029	28.734	- 1.144	- 3.910	23.680
ICT opdrachten	3.322	3.322	- 844	- 800	1.678
Overige opdrachten	27.707	25.412	- 300	- 3.110	22.002
Bijdrage aan agentschappen	2.100	4.300	- 2.100	0	2.200
Bijdrage overige agentschappen	2.100	4.300	- 2.100	0	2.200
(2) Apparaatsuitgaven	383.022	383.117	811	- 9.306	374.622

	Vastgestelde begroting	Stand 1e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Personele uitgaven	374.212	374.307	7.537	- 9.300	372.544
Eigen personeel	368.402	368.402	6.232	- 8.300	366.334
Inhuur externen	5.750	5.750	1.305	- 1.000	6.055
Overig personeel	60	155	0	0	155
Materiële uitgaven	8.810	8.810	- 6.726	- 6	2.078
ICT	7.581	7.581	- 7.011	- 91	479
Overig	1.229	1.229	285	85	1.599
Ontvangsten	605	605	0	0	605
Apparaatsontvangsten	605	605	0	0	605

Toelichting

Verplichtingen

Verplichtingen (- € 8,6 mln.)

Er is voor investeringen in de mainports voor € 7 mln. meer aan verplichtingen aangegaan. Daarnaast zijn er minder verplichtingen aangegaan voor personele uitgaven als gevolg van onderbezetting en minder inhuur van externen (- € 15,6 mln.).

Uitgaven

ICT (- € 7,1 mln.)

Er zijn twee ICT-overboekingen van artikel 9 Douane naar artikel 1 Belastingen. De eerste overboeking is een correctie van circa - € 5,5 mln. voor een mutatie die eerst geboekt stond op artikel 9 Douane (programma Douane Wetboek Unie). De tweede mutatie betreft een bijdrage aan het ICT-lifestyle management dat centraal gefinancierd wordt door de ICT-organisatie van de Belastingdienst (circa - € 1,5 mln.).

3.2 De niet-beleidsartikelen (IXB)

Artikel 8 Apparaat Kerndepartement

Tabel 14: Budgettaire gevolgen van beleid, niet-beleidsartikel 8 Apparaat kerndepartement (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting	Stand 1e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Verplichtingen	256.491	256.362	11.352	- 8.219	259.495
Uitgaven	256.491	256.362	11.352	- 8.219	259.495
Personeel Kerndepartement	174.632	176.648	7.669	- 5.702	178.615
Eigen personeel	164.757	167.314	5.999	- 11.055	162.258
Inhuur externen	9.402	8.843	1.655	4.630	15.128
Overig personeel	473	491	15	723	1.229
Materieel Kerndepartement	81.859	79.714	3.683	- 2.517	80.880
waarvan ICT	13.806	12.200	125	- 948	11.377
waarvan bijdrage aan SSO's	39.173	39.310	567	1.719	41.596

	Vastgestelde begroting	Stand 1e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
waarvan overig materieel	28.880	28.204	2.991	- 3.288	27.907
Ontvangsten	52.953	53.468	0	- 4.656	48.812

Toelichting

Verplichtingen

Zie de toelichting onder uitgaven.

Uitgaven

Eigen personeel (- € 5,1 mln.)

Per saldo dalen de verwachte personele uitgaven met € 5,1 mln. De personele uitgaven dalen met name (- € 11,1 mln.) omdat het vanwege de krappe arbeidsmarkt lastig is om personeel te werven en te behouden. Aan de andere kant is het budget voor personele uitgaven met € 6 mln. toegenomen vanwege de uitgedeelde loonbijstelling.

Inhuur externen (+ € 6,3 mln.)

De inhuur van externen is toegenomen door de behoefte aan specifieke expertise en een tekort aan eigen personeel, onder andere vanwege de krappe arbeidsmarkt.

Ontvangsten

Ontvangsten (- € 4,7 mln.)

Het budget voor de ontvangsten is verlaagd met € 4,7 mln. Dit wordt voornamelijk verklaard door een wijziging van het budget voor de ontvangsten van gedetacheerde trainees en gedetacheerde medewerkers van de Auditdienst Rijk (ADR). De trainees en medewerkers van de ADR vallen formeel onder het Ministerie van Financiën. In plaats van facturering – waarvoor het ontvangstenbudget was geraamd – is budget overgeheveld vanuit andere departementen via de uitgaven. Dit ter vermindering van de administratieve lasten.

Artikel 10 Nog onverdeeld

Tabel 15: Budgettaire gevolgen van beleid, niet-beleidsartikel 10 Nog onverdeeld (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting	Stand 1e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Verplichtingen	77.956	122.729	- 111.162	- 11.567	0
Uitgaven	98.411	112.684	- 111.162	- 1.522	0
Programma onvoorzien	40.873	8.936	- 8.936	0	0
Apparaat onvoorzien	42.659	0	1.522	- 1.522	0
Loonbijstelling	4.466	87.928	- 87.928	0	0
Prijsbijstelling	10.413	15.820	- 15.820	0	0

	Vastgestelde begroting	Stand 1e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Ontvangsten	0	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

Verplichtingen (– € 122,7 mln.)

De verplichtingen lopen gelijk aan de uitgaven. Daarnaast is er een overheveling van het extra verplichtingenbudget op artikel 10, ter grootte van € 10 mln., naar artikel 1 ter dekking van de verplichtingen van de Belastingdienst.

Uitgaven

Programma onvoorzien (– € 8,9 mln.)

Voor het opstartbudget van Invest-NL wordt € 1 mln. overgeheveld naar artikel 3. Daarnaast wordt € 5,5 mln. op artikel 10 naar latere jaren geschoven. Dit betreft onder andere de gereserveerde middelen voor uitvoeringskosten van fiscale maatregelen.

Ook de benodigde uitvoeringskosten voor de maatregelen uit het Belastingplan en overige fiscale maatregelen worden overgeboekt van artikel 10 naar artikel 1. Voor 2019 betreft het € 1,3 mln.

De in de Voorjaarsnota 2019 aangekondigde middelen voor de aanpak van witwassen, fraudebestrijding en ondermijning (w.v. € 0,5 mln. in 2019) zijn beschikbaar gesteld aan artikel 1 (Belastingen) en artikel 9 (Douane).

Tot slot zijn er enkele kleine mutaties van – € 0,2 mln.

Loonbijstelling (– € 87,9 mln.)

De loonbijstelling wordt verdeeld binnen de begroting.

Prijsbijstelling (– € 15,8 mln.)

De prijsbijstelling wordt verdeeld binnen de begroting.

3.3 De beleidsartikelen (IXA)

Artikel 11 Financiering staatsschuld

Tabel 16: Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 11 Financiering staatsschuld (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1 mln.)¹

	Vastge- stelde begroting	Stand 1e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoe- nennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Verplichtingen	35.655	35.376	125	2.285	37.787
Uitgaven	35.655	35.376	125	2.285	37.787
<i>waarvan juridisch verplicht</i>		99,94%			99,96%
Rente	5.815	5.636	- 19	- 5	5.612
Rentelasten vaste schuld	5.815	5.636	- 19	- 5	5.612
Rentelasten vlottende schuld	0	0	0	0	0
Uitgaven voortijdige beëindiging schuld	0	0	0	0	0
Leningen	29.817	29.718	150	2.291	32.159
Aflossing vaste schuld	29.817	29.718	150	1	29.869
Mutatie vlottende schuld	0	0	0	2.290	2.290
Opdrachten	23	22	- 6	- 1	16
Overige kosten	23	22	- 6	- 1	16
Ontvangsten	24.178	25.757	- 3.272	- 189	22.296
Rente	1.603	1.301	36	- 41	1.296
Rentebaten vaste schuld	0	0	0	0	0
Rentebaten vlottende schuld	249	226	19	- 44	201
Voortijdige beëindiging schuld	0	0	0	0	0
Rentebaten derivaten lang	1.354	1.075	17	3	1.095
Voortijdige beëindiging derivaten	0	0	0	0	0
Leningen	22.575	24.456	- 3.308	- 148	21.000
Uitgifte vaste schuld	22.575	21.000	0	0	21.000
Mutatie vlottende schuld	0	3.456	- 3.308	- 148	0
Overige baten	0	0	0	0	0

¹ Als gevolg van afronding op miljoenen kan de som der delen afwijken van het totaal.

Verplichtingen en uitgaven

Rente vaste schuld (- € 24 mln.)

De rentelasten vallen in 2019 naar verwachting lager uit dan eerder geraamd. Bij de uitgifte van nieuwe schuld worden de rentetarieven vastgelegd tegen het dan geldende rentetarief. Aangezien de rentetarieven nu lager zijn dan eerder geraamd levert dit een meevaller op.

Aflossing vaste schuld (+ € 151 mln.)

De aflossingen zijn toegenomen doordat de leningen met een vervaldatum in 2020 vervroegd zijn afgelost in 2019.

Mutatie vlottende schuld (+ € 2.290 mln.)

Als gevolg van het oplopende begrotingsoverschot zal de omvang van de vlottende schuld in 2019 naar verwachting niet oplopen maar kleiner worden. Daarom is de mutatie op de vlottende schuld niet langer

geraamd als een ontvangst (instroom van middelen als gevolg van extra lenen), maar als een uitgave.

Ontvangsten

Rentebaten vlottende schuld (– € 25 mln.)

De raming van de rentebaten op de vlottende schuld is € 10 mln. hoger uitgevallen als gevolg van wijzigingen in de omvang van de kortlopende schuld en de hoogte van de korte rente. Daarnaast vallen de rentebaten € 35 mln. lager uit als gevolg van een juridisch geschil over de betaling van negatieve rentebedragen waarover de Kamer reeds is geïnformeerd⁸. De staat is daarbij in het ongelijk gesteld met als gevolg dat eerder geraamde rentebaten niet meer ontvangen zullen worden.

Rentebaten derivaten lang (+ € 20 mln.)

De rentebaten op de derivaten vallen hoger uit, omdat de korte rente langer is dan eerder in de ramingen werd verwacht.

Mutatie vlottende schuld (– € 3.456 mln.)

Als gevolg van het oplopende begrotingsoverschot zal de omvang van de vlottende schuld in 2019 naar verwachting niet oplopen maar kleiner worden. De post «mutatie vlottende schuld» wordt door deze mutatie op nul gezet, de post wordt nu aan de uitgavenkant geraamd.

Artikel 12 Kasbeheer

Tabel 17: Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 12 Kasbeheer (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1 mln.)¹

	Vastgestelde begroting	Stand 1e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Verplichtingen	1.532	1.532	100	0	1.632
Uitgaven	1.532	1.532	100	0	1.632
<i>waarvan juridisch verplicht</i>		<i>100%</i>			<i>100%</i>
Rente	32	32	0	0	32
Rentelasten	32	32	0	0	32
Leningen	1.500	1.500	100	0	1.600
Verstrekte leningen	1.500	1.500	100	0	1.600
Mutaties in rekening-courant en deposito's	0	0	0	0	0
Agentschappen	0	0	0	0	0
RWT's en derden	0	0	0	0	0
Sociale fondsen	0	0	0	0	0
Decentrale Overheden	0	0	0	0	0
Ontvangsten	9.494	11.561	– 855	924	11.631
Rente	107	107	1	0	108
Rentebaten	107	107	1	0	108
Ontvangsten bij voortijdige beëindiging	0	0	0	0	0
Leningen	947	1.176	19	5	1.200
Ontvangen aflossingen	947	1.176	19	5	1.200
Mutaties in rekening-courant en deposito's	8.440	10.278	– 875	919	10.323

⁸ Kamerstukken II 2018–2019, 35 300-IX, nr. 7.

	Vastgestelde begroting	Stand 1e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Agentschappen	0	0	0	0	0
RWT's en derden	0	0	0	1.000	1.000
Sociale fondsen	7.340	9.178	- 875	- 81	8.223
Decentrale Overheden	1.100	1.100	0	0	1.100

¹ Als gevolg van afronding op miljoenen kan de som der delen afwijken van het totaal.

Toelichting

Algemeen

De totale uitgaven en ontvangsten zijn opgebouwd uit drie onderdelen: (1) rentelasten en rentebaten, (2) mutaties in leningen en aflossingen en (3) mutaties in rekening-courant en deposito's. Onder de rentelasten vallen de rentebetalingen aan baten-lastendiensten, Rechtspersonen met een Wettelijke Taak (RWT's), decentrale overheden en sociale fondsen over de bij het Rijk aangehouden rekening-couranttegoeden en deposito's. De rentebaten bestaan uit renteontvangsten over aan baten-lastendiensten en RWT's, de verstrekte leningen en de renteontvangsten over negatieve rekening-couranttegoeden. Mutaties in leningen, aflossingen, rekening-courant en deposito's bepalen de mutaties in de schuldverhouding van het Rijk met baten-lastendiensten, RWT's, decentrale overheden en sociale fondsen in het kader van schatkistbankieren.

Verplichtingen en uitgaven

Verstrekte leningen (+ € 100 mln.)

Gewijzigde inzichten in het leenbedrag van agentschappen en RWT's (Rechtspersonen met een wettelijke taak) leiden tot een aanpassing van de voorziene uitgaven.

Ontvangsten

Ontvangen aflossingen (+ € 24 mln.)

Op basis van actuele realisaties wordt verwacht dat de aflossingen op leningen, die door de Agentschappen en RWT's zijn afgesloten, hoger zullen uitkomen dan eerder geraamd.

Mutaties in rekening-courant en deposito's (+ € 44 mln.)

De wijziging in de geraamde mutatie van het saldo op de rekening-couranten en deposito's van de deelnemers aan schatkistbankieren is het gevolg van het actualiseren van de geraamde uitgaven en inkomsten van de RWT's en de sociale fondsen. De mutaties in rekening-courant en deposito's worden veroorzaakt door de uitgaven en ontvangsten van de deelnemers van het schatkistbankieren. Als een deelnemer een uitgave doet zal het aangehouden saldo op de rekening-courant dalen en dit betekent een uitgave op artikel 12. Een ontvangst van een deelnemer wordt gestort op de rekening-courant en dit zorgt voor een ontvangst op artikel 12. Het Agentschap is uitsluitend beheerder van de rekeningen-courant van het schatkistbankieren.